

Opiniepeiling tegenover luisteronderzoek

Op 13 en 14 april 1973 werd er in opdracht van CV Veronica door het Bureau Veldkamp Marktonderzoek BV. een opinieonderzoek uitgevoerd onder de Nederlandse bevolking van 12 tot en met 64 jaar. Het doel was na te gaan in hoeverre de ondervraagde bevolkingsgroep voor- dan wel tegenstander was van het eventuele voortbestaan van Radio Veronica, en te onderscheiden naar leeftijd en stemgedrag.

Er werd bij het onderzoek gebruikt gemaakt van een quota-steekproef, waarbij leeftijd, geslacht, regio en urbanisatiegraad der gemeenten werden meegenomen. In totaal werd er een steekproef van 500 mensen getrokken. De vragenlijst, aan de hand waarvan de mondelinge vraaggesprekken werden gehouden, bestond uit vijf gesloten vragen. Het veldwerk voor het onderzoek werd uitgevoerd door 36 enquêteurs in 32 gemeenten.

Naast grote steden als Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag werden er in de rest van het westen, het noorden, het zuiden en het oosten mensen ondervraagd. 20% van de ondervraagden waren in de leeftijd tussen 12 en 19 jaar, 33% 20 tot en met 34 jaar, 26% 35 t/m 49 jaar en 21% in de leeftijdsgroep tussen 50 en 64 jaar.

Zonder tot een gedetailleerd overzicht over te gaan, zal geprobeerd worden het totaal percentage per 500 personen per vraag te melden. Op de vraag 'Luistert U zelf weleens naar één van de stations uitzendend vanaf internationale wateren' antwoordde 75% met 'ja', terwijl 25% een ontkennend antwoord gaf. Vervolgens werd aangegeven dat er in de Tweede Kamer een debat zou gaan komen, gericht tegen het bestaan van deze radiostations. De vraag 'bent u van mening dat deze stations moeten verdwijnen of bent u juist vóór het bestaan van dit soort stations' volgde. Liefst 80% van de ondervraagden was voor het behoud van de stations, 6% zag ze het

liefst verdwijnen, terwijl 14% van de ondervraagden geen duidelijke mening wenste te geven.

In een daarop volgende vraag werd de mening expliciet over Radio Veronica gesteld en wel of men voor- of tegenstander van het station was. Een percentage van 74 kwam uit op de voorstanders, 12% van de ondervraagden was tegenstander terwijl 14% geen mening bleek te hebben. In de groep voorstanders, zo bleek uit de resultaten, waren dezen vooral te vinden in de leeftijdsgroep van 34 jaar en jonger.

Vervolgens werd de vraag gesteld dat wanneer er een omroepvereniging zou komen namens Veronica of men dan zich zou aanmelden als lid. In totaal gaf ongeveer 100 ondervraagden aan lid te willen worden van een dergelijke omroepvereniging Veronica. Deze uitslag ondersteunde de gemeten populariteit van Radio Veronica op dat moment. Uiteraard kon niet worden gezegd dat de bereidheid ook daadwerkelijk tot direct lidmaatschap zou leiden, mede daar een groot deel van de ondervraagden op dat moment lid was van een bestaande omroepvereniging.

Wel bleek, mede omdat men aan diende te geven van welke omroep men eventueel lid was, dat vooral belangstelling tot eventueel lidmaatschap was bij de TROS-leden en degenen die helemaal geen lid van een toenmalige omroepvereniging waren. Wat deze laatste groep betreft ging het vooral om jongeren die nog niet gerechtigd waren om lid te worden van een omroep.

Ook dient natuurlijk vermeld te worden dat de minste belangstelling tot het eventueel aangaan van een lidmaatschap van een aan Veronica gelieerde omroep bij de leden van de NCRV en de KRO lag. Veldkamp Marktonderzoek BV stuurde de enquêteurs trouwens op pad met een vragenlijst die niet anoniem werd ingevuld, want zowel de adresgegevens van de ondervraagde persoon als die van de ondervrager waren op het formulier vermeld.

Projekt: Veronica

reg.	urb.	lft.
------	------	------

Dag mijnheer/mevrouw/mej. Mijn naam is Ik ben medewerk(st)er van buro Veldkamp uit Amsterdam. Wij voeren momenteel een onderzoek uit naar de mening van het Nederlandse volk over radiozenders die vanaf schepen op de Noordzee uitzenden. Mag ik daarover ook aan u zes vraagjes stellen?

1.	Luistert u zelf weleens naar één van die zenders?	- ja 1 - nee 2
2.	Zoals u misschien weet, zal er binnenkort in de Tweede Kamer een debat zijn over een wet die gericht is tegen het bestaan van deze zenders. Bent u van mening dat deze zenders zouden moeten verdwijnen of bent u juist vóór het bestaan van dit soort zenders?	- voor het bestaan van deze zenders 1 - tegen het bestaan van deze zenders 2 - weet niet/ geen mening 3
3.	Eén van die zenders is Radio Veronica. Bent u een voorstander van Radio Veronica? Ja of nee?	- ja 1 - nee 2 - weet niet/ geen mening 3
4a.	Bent u lid van een omroepvereniging? <u>Indien ja:</u> van welke?	- geen lid 0 - VPRO 5 - KRO 1 - NCRV 6 - VARA 2 - E.O. 7 - AVRO 3 - ander 8 - TROS 4
4b.	Als er een omroepvereniging Veronica zou worden opgericht, zou u daar dan lid van worden of niet?	- ja 1 - nee 2 - weet niet/ geen mening 3
5.	Op welke politieke partij heeft u bij de laatste Tweede Kamer-verkiezingen - in november jl. dus - gestemd?	
	- P.v.d.A. 1 - KVP 4 - VVD 7 - PPR 2 - AR 5 - DS'70 8 - D'66 3 - CHU 6 - overige partijen 9	
	- nog niet stemgerechtigd A	- heeft niet gestemd B
6.	Leeftijd jaar	Geslacht: - man 1 - vrouw 2
	Naam respondent:	Naam enq.:
	Adres:	Adres:
	Woonplaats:	Woonplaats:
		Handtekening:

In de maanden februari en maart van 1973 werd er ook een luisteronderzoek uitgevoerd door het bureau Intomart uit Hilversum,

waarvan de resultaten op 27 juni van dat jaar werden bekend gemaakt. De afdeling Voorlichting/Persdienst van de NOS bracht de gegevens naar buiten en liet deze voorafgaan met een kritische noot.

'In de discussie naar aanleiding van de te nemen wettelijke maatregelen met betrekking tot de buiten Nederlands territoriaal gebied opererende zendschepen blijkt enerzijds nogal wat verwarring te bestaan over recentelijk gepubliceerde resultaten ten aanzien van de beluistering van beide stations. Anderzijds worden veronderstellingen geopperd die door recente onderzoeken niet worden bevestigd'. Uiteraard trok men 'betrouwbaarheid' naar zich toe door te stellen dat door publicatie van de resultaten van het in opdracht van de NOS uitgevoerde periodieke luisteronderzoek gepoogd werd enige duidelijkheid te scheppen in de ontstane verwarring.

Het bureau Intomart maakte voor haar periodieke luisteronderzoeken gebruik van een methode waarbij een representatieve steekproef van 1500 Nederlanders van 12 jaar en ouder, over een periode van twee weken, hun luistergedrag per radiostation per kwartier in een dagboek noteerden. Men claimde dat betrouwbaarheid en exactheid van deze methode veel beter was dan de methodes die door andere instanties werden toegepast, zonder daarbij aan te geven op welke onderzoeken en instanties men doelde.

Inzake de exactheid stelde men dat het Intomart onderzoek niet volstond met een indicatie hoeveel mensen 'wel eens' naar bepaalde radiostations luisterde, maar ook gegevens opleverde hoe vaak men en hoe lang men dit deed. Men achtte het betrouwbaarder omdat bij deze methode geen beroep werd gedaan op het vermogen van ondervraagden een eigen schatting van het luistergedrag te geven. Iets wat - naar de ervaring leerde - kon leiden tot aanzienlijke afwijkingen van het juiste luistergedrag.

Men rapporteerde in het eindverslag luisterdichtheidscijfers per kwartier, dus het gemiddelde aantal luisteraars per radiostation per kwartier in een percentage van de gehele bevolking van 12 jaar en ouder. Daarnaast rapporteerde men ook de zogenaamde cumulatieve luisterdichtheid cijfers, ofwel het aantal personen dat in de loop van de bepaalde periode korter of langer naar een bepaald radiostation luisterde. Dit werd eveneens uitgedrukt in een percentage van de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder.

De eerste luisterdichtheidsmeting, die kort beschreven in het rapport werd vermeld, vond plaats tussen 25 februari en 10 maart 1973 en wel tussen 7 uur in de ochtend en 6 uur in de avond. De meting gaf een luisterdichtheid van 7,8% voor Hilversum III, terwijl voor Veronica 5,3% werd gemeten. Vermeld dient te worden dat 1% destijds stond voor 100.000 Nederlanders ouder dan 12 jaar. In de avonduren tot middernacht werd er voor Hilversum III 1,8% gemeten en voor Radio Veronica 0,7%.

Er bleek een eerdere meting als vergelijking te zijn opgenomen, die had plaats gevonden van 3 tot en met 16 december 1972. Hilversum III haalde toen 9,2% overdag, terwijl Veronica 5,3% luisterdichtheid haalde. Geen luisterdichtheid gegevens werden verstrekt betreffende de beluistering in voornoemde periode tijdens de avonduren. Uit de gegevens van de meting in de maand december 1972 bleek dat het hoogste percentage luisteraars voor Hilversum III zich in district Oost bevond (Overijssel en Gelderland) met 12,1%, terwijl in district West (Utrecht en Noord- en Zuid Holland) de minste luisteraars waren met 8,1%. Voor Radio Veronica waren de

meeste luisteraars in het District West (Utrecht, Noord- en Zuid-Holland) met 7,3% en het laagste percentage werd gemeten in de provincie Groningen met 2,9%. Over geheel Nederland gerekend had Hilversum III in voornoemde periode een luisterdichtheid van 10,2% en Radio Veronica een luisterdichtheid van 5,8%.

Concluderend stelden de onderzoekers dat in de betreffende weken in december 1972 76% van de Nederlandse bevolking ouder dan 12 jaar tussen 7 uur in de ochtend en middernacht korter of langer naar Hilversum III luisterde, terwijl dit percentage voor Radio Veronica op 46 uitkwam. Wel dient vermeld te worden dat er een aardig schoonheidsfoutje in dit deel van het onderzoek was terug te vinden daar men de tijdsduur tussen 07.00 en 25.00 aangaf en een etmaal plots een extra uur was toebedeeld.

Een ander gegeven dat het onderzoek in december 1972 opleverde was dat 40% van de ondervraagden in die periode korter of langer naar Hilversum III luisterde en helemaal niet naar Radio Veronica. Dan was er ook nog 10% dat alleen korter of langer naar Veronica luisterde en niet naar Hilversum III. Ook was er een percentage van 15 dat geheel niet naar beide radiostations luisterde.

Uit de gegevens blijkt tevens dat in betreffende week in december 1972 de donderdag voor Hilversum III de beste dag was met 50% beluistering door de ondervraagden. De zondag was dit voor Veronica met 27%. De slechtste dag voor Hilversum III was de vrijdag met 35% terwijl de dinsdag met 24% dit voor Radio Veronica was.

Tenslotte kwam de afdeling **Voorlichting/Persdienst van de NOS** nog met wat gegevens inzake een mondelinge ondervraging van 1500 Nederlanders van 12 jaar en ouder in maart 1973. Zo werd ondermeer de vraag gesteld in hoeverre men tevreden was over het gebodene van beide radiostations. 65% van de ondervraagde personen sprak tevredenheid uit over het programma-aanbod van

Hilversum III, terwijl 38% van de ondervraagden dit met het programma-aanbod van Veronica had.

Opmerkelijk was verder dat in alle leeftijdsgroepen de tevredenheid over Hilversum III op dat moment groter was dan die tevredenheid over Radio Veronica. Zo waren de ondervraagden in de leeftijdsgroep van 12 tot en met 14 jaar voor 75% tevreden tot zeer tevreden over Hilversum III terwijl dit percentage in deze groep voor Radio Veronica op 67 uitkwam. In de leeftijdsgroep van 15 tot en met 24 jaar lagen deze percentages op 79 en 66.

Ook in de oudere leeftijdsgroepen bestond, relatief gezien, een vrij grote mate van tevredenheid. Een kleine 50% van de ondervraagden van 65 jaar en ouder was tevreden over Hilversum III, terwijl 25% in deze categorie tevreden met Radio Veronica was. Met geen woord werd in de voornoemde onderzoeken van Bureau Intomart, uitgevoerd in opdracht van de afdeling Kijk- en Luisteronderzoek van de NOS, gewag gemaakt van Radio Noordzee, een station dat tevens vanuit internationale wateren voor de kust van Nederland haar signaal uitstraalde.

Bronnen:

Archief: Robert Briel

NOS afdeling Voorlichting/Persdienst

Veldkamp Marktonderzoek NV